הסופרת במוזיאון: כריסטין קולסון בודה סיפורים על ה"מט"

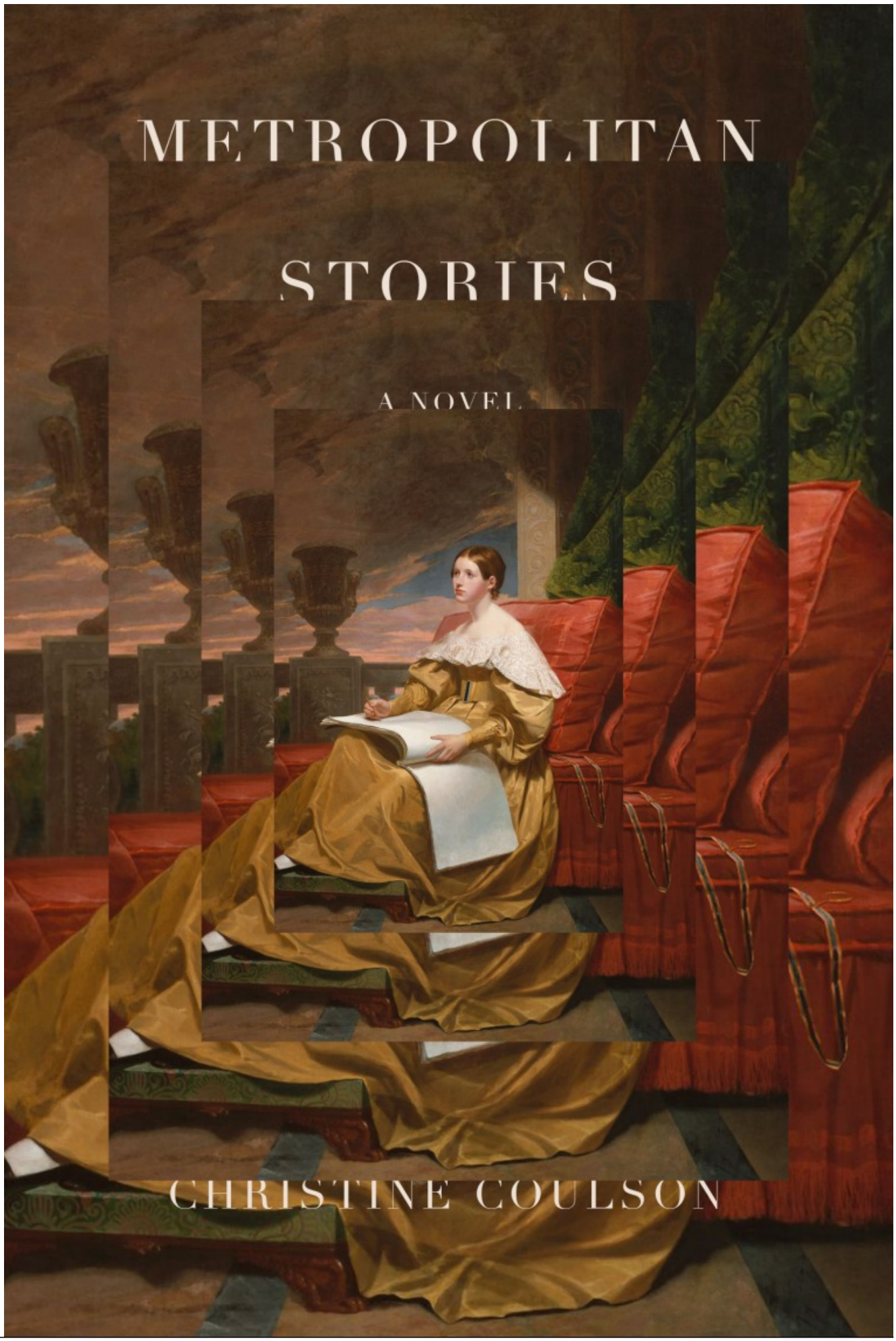
כריסטין קולסון כותבת ברומן הבכורה שלה על מוזיאון ה"מט", חושפת את המֶּח שבשלד המוזיאלי, מעבירה מצבים פיזיים ומנטליים, ומאפשרת לנו להציץ מאחורי הקלעים של המוזיאון.

סקירה מאת מאט הנסון נובמבר 14, 2022

Christine Coulson, Metropolitan Stories: A Novel. Other Press, 2019, 256 pages

הסיפורים השונים שמרכיבים את*סיפורי המטרופוליטן*שזורים זה בזה באופן בלתי צפוי, יחסית ללא עלילה, אך הם תמציתיים, כל אחד לעצמו, ועקביים ככל שזה נוגע לקול ההומוריסטי והספרותי של כריסטין קולסון (Coulson), שעבדה במטרופוליטן מעל לשני עשורים. ספר הבכורה שלה חושף את הבטן הרכה והבשרנית של האידיוסינקרטיות והחולשות שמאחורי הקלעים של כל ארוע פנימי וכל תערוכה אצורה, כשהיא מעניקה נופך אנושי להערכת יצירות המופת ומעגנת את ריכוזי הפלאות הדקדנטיות והתוצרת היצירתית שמקשטים את הגלריות המפוארות והחדרים האחוריים האפלים של מוזיאון האמנות המוביל, אם כי העייף במקצת, של ניו יורק.

cid_B9F6F41E-3141-4F06-8338-652763D920DE.jpg

METROPOLITAN
STORIES
A NOVEL
CHRISTINE COULSON

[1]כריכה – כריסטין קולסון, סיפורי המטרופוליטן: רומן, Press Other, 2019
באדיבות Press Other

הכתיבה של קולסון היא פרוזה מנהטנית תוססת. למשפטים שלה יש ברק המאפיין את בית הגידול האינטלקטואלי של ניו יורק, שכפוף באופן טבעי לתבונה, ומייצר התבוננות מתמדת בגלל הזרם הבלתי פוסק של בני עמים שונים וחלקים נעים המתערבבים ביניהם. ואכן, בידה המיומנת, הספרותית, ה"מט" הוא מיקרו-קוסמוס של מהותו, כלומר הדרמה שמתרחשת בין האנושות לבין האובייקטים שהיא מייצרת בשם התרבות משחר הציביליזציה. ספרה המבטיח מתחיל במכתב אהבה, "אנו", הפונה לא רק אל קסם האמנות שהמוזיאון משמר ומציג לקהל, אלא גם אל הנפשות הפועלות המעורבות אישית בשימור ובהנאה. בסיפורים המשתרעים שלה, קולה הבוחן, המייפה של קולסון מגלם חפצים דוממים בתצוגה הקבועה, למשל בפרק השני של הספר, הנקרא "כסא כגיבור" (Hero as Chair).

בחזרה אל התאהבותה של הספרות הרומנטית בסגנון אובייקטיבי ובזיהוי מעמדי של פריטי רכוש, "כסא כגיבור" מסופר מנקודת המבט של הרהיט. קולסון מתארת את חייו של הכסא, מאז ייצורו במאה ה-18 המוקדמת, דרך סגידת יוצרו ועד לארמון הדוכס של קולורנו (Colorno) בפרמה, לפני שהיא מהרהרת על השבתו לחיים כמוצג היסטורי, כאשר ילד קטן שביקר במוזיאון רייר על מושבו בשנת 1978. "חיוניותו דהרה אל המסגרת שלי", היא כתבה. לאורך כל*סיפורי המטרופוליטן*, קולסון מדגישה את הקצוות החדים של הדרמה שמנפצת את מתח הרשמיות והפרוטוקול בשם השימור והארגון, בתוך הסיוט הלוגיסטי היום-יומי העצום.

[2] 1200px-2016_colorno_018.jpg

[3]פלאצו דוקלה (קולורנו), 2016
ברשות הציבור

[4] Public domain

[5] Isabella_of_Bourbon_-_Ducal_Palace_of_Colorno.png

[6]אמן לא ידוע, פורטרט של איזבלה מפרמה – ארמון הדוכס של קולורנו (1741-1763), סביבות 1750-1774, שמן על בד, 95X125 ס"מ

[ברשות הציבור](#) [7]

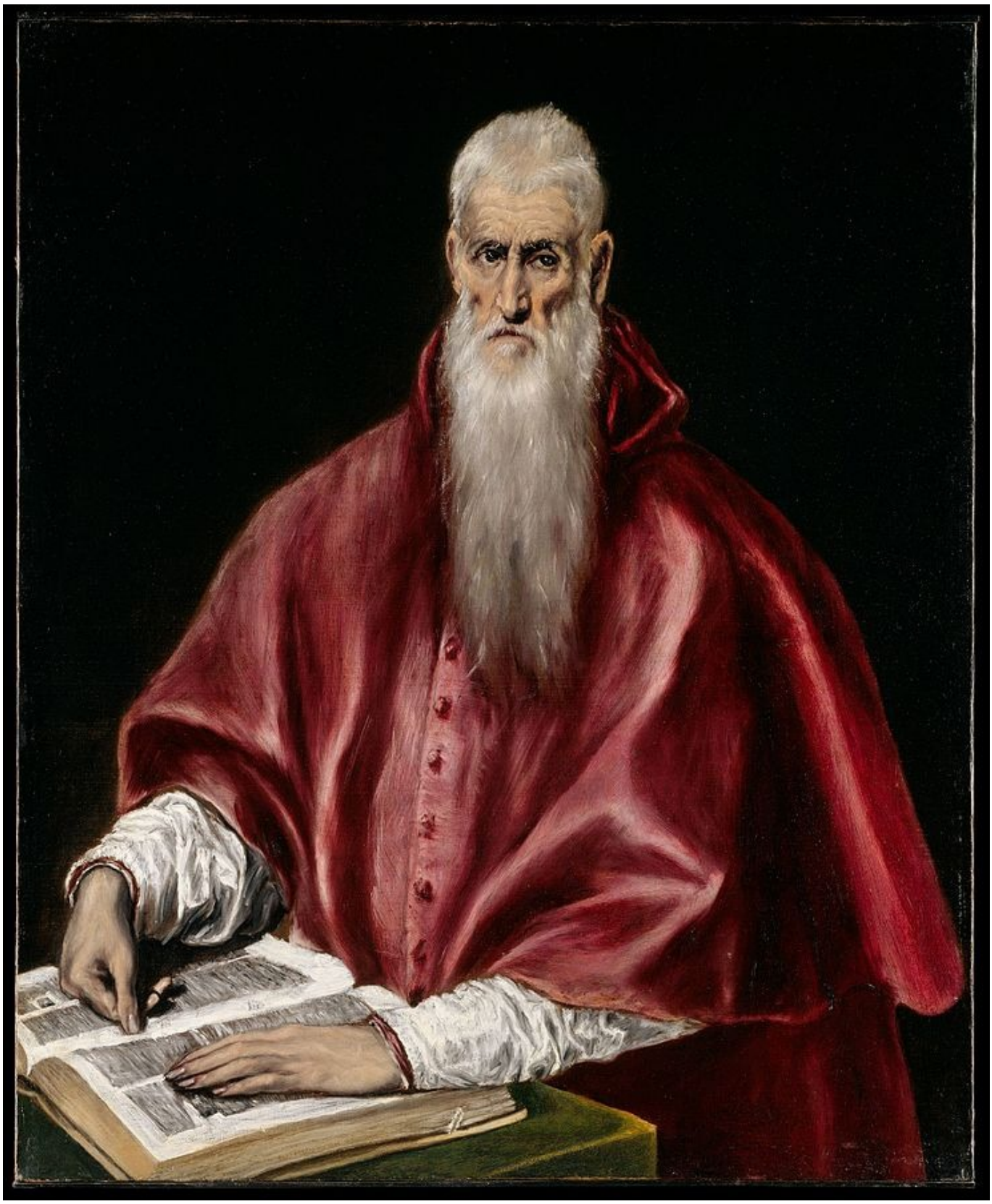
בתובנה של עדה להתרחשות, קולסון כתבה מה שידעה, והלכה בעקבות המימרה כדי לממש את פרשיית האהבים שלה עם רעיון הכתיבה על מקום העבודה המרתק שלה במשך שני עשורים, לפני שכתבה את הכול עם עזרה מקצועית שהעניק לה המוזיאון. לכתיבתה של קולסון אוצר מילים עשיר המשקף את הסביבה התרבותית ביותר שבה כל אחד נתון ל"ריגוש" נראים אמנם מהם וכמה ,משוכלל קצר כסיפור עצמו בפני לעמוד יכול פרק כל .(éclat) הצלחתו לפי נמדד או ,(frisson) יותר כמו איים של נרטיב, אם כי הם חוברים לנושאים שנובעים מתולדות האמנות. "הגיגים" (Musing) הוא מבט אירוני על סמל המין הנועז ביותר של האמנות, ה"מוזה", שאותה יש לאתר בין חברי הצוות, בטירוף הנורמלי לגמרי של יום ממוצע. האפקט, ביחד עם המרכיב הלא-בדיוני של מזכרים פנימיים, הוא של טקס מפואר.

האווירה שקולסון מעבירה היא חמורת סבר אל מול האמנות הגבוהה, שחלק ניכר ממנה נושא מבט למעלה אל האלוהות, המרוממת על ידי מוסדות דתיים, ואל חיי היום-יום – הנשגב מול הארצי - בין המטלות השגרתיות של הבירוקרטיה הארגונית וצורכי הגוף ובין הצגת שיאי היצירתיות האנושית. מתוך חדות של עדת ראייה,*סיפורי המטרופוליטן*מספר לא על אמנות, אמנים, גאונות או היסטוריה, אלא על המוזרות של אנשים רגילים, עובדים ותיירים, שחייהם סובבים סביב מה שנתפש כנמצא מעל ומעבר לבנאלי והבינוני שבדרך כלל מאפיינים את רוב החיים, ככל שיהיו אלה יוצאים מן הכלל בבסיסם.

קולסון היתה צעירה נלהבת, שהתחילה לעבוד ב"מט" בקיץ 1994 כמתמחה באגף הציור האירופי, ואחר כך במחלקת הפיתוח - התנסות שהיא הפכה לסיפור בפרק "בשרים וגבינות". היא כותבת: "אלה היו האנשים שלי, ורציתי להיות שם". הסיפור מוליך את הקול, בגוף ראשון, של קולסון עצמה האפופה קלות בדמיון ספרותי, אל משרדו המאיים של דיק טרכנר היא המספרת .לתפעול בכיר נשיא סגן ,תוארו רק ניצב שעליו הספרטני משולחנו המוזיאון את שניהל (Trachner) אסיסטנטית נוירוטית שההתעמתות שלה עם הבוס המהולל היא אותנטית ומשעשעת. בקיצור, קולסון עוטפת את הפגישה בפרטים חדים ומשכנעים, ומתארת את הדמות של המנהל בריאליזם נועז ומיומן כמו דיוקנאות שמן קלאסיים.

במקום את טרכנר, הקורא.ת יכול.ה לדמיין לעצמו.ה את עבודות האמנות ביחס לסיפור "אבוד" (Lost), הפרק השמיני ברומן של קולסון, שבו אופן הסיפור מלא החיים שלה סובב סביב הציור *ג'רום הקדוש כמלומד* (*Saint Jerome as Scholar*, 1610) של אל גרקו (Theotokopoulos Domenikos). הדמות מעוותת, עם גו רחב ופנים אפורים ודהויים, כחושים ומנותקים מידיו הדקות המורגלות בספרים. כובד ראשו - "נוקשה, בוחן, בלתי חדיר" – כפי שקולסון כותבת, הוא כל כך אטום שהוא מחולל היפוך של האווירה, מן הומור אדיש, כמו זה שהמנהל הבירוקרט מעורר כשהוא בוחן את העוזרת הנלהבת-מדי דרך מטלה לא צפויה, אי שם בנבכי ה"מנהרות".

[8] Saint_Jerome_as_Scholar_MET_DT3103.jpg

[9]אל גרקו (דומניקוס תיאוטוקופולוס), ג'רום הקדוש כמלומד, סביבות 1610, שמן על בד, 108X89 (מטרופוליטן 1975.1.146)

[ברשות הציבור](#) [10]

"בשרים וגבינות" חוקר את המעמקים התת-קרקעיים של המוזיאון בחדות ראיה, על תאורת הניאון והרחפנים שלו, המזמזמים ומשיבים רוח, עולם תחתון מוסדי, הצד האפל של הירח של אמנות המערב, שמזכיר את סרטי מחסני המוזיאונים של הבמאית הגרמנית-איטלקית רוזה ברבה (Barba), כמו למשל "הכינוס החבוי: מחזה שבור" (The Hidden Conference: A Fractured Play, 2011) נקראות קולסון של הפסקאות ,המוזיאולוגיה של הפנימי המנגנון של כחקירה כמו מותחן פוליטי, מחוזק בידע מקצועי אודות הרכישות היקרות שמאפיינות שינויים תקופתיים בתנועת יצירות אמנות מבעלות פרטית לחינוך ציבורי. ואין להבהיר זאת יותר מאשר בפרק "איש המתנות", שחושף את המֶח שבשלד המוזיאלוגי.

*סיפורי המטרופוליטן*מנוקד בעובדות המתארות כיצד 85% מעבודות האמנות ב"מט" הן תוצאה של מתנות מנדבנים. אך האמיתות בסיפוריה של קולסון חודרות עמוק יותר, אל חייהם האישיים של אותם טיפוסים בלתי ידועים, כלומר השומרים, שמעבירים את שעותיהם בהסתכלות על עבודות יקרות ערך בעלות חשיבות היסטורית ואסתטית, גם אם הם מודעים להבדלי המעמד שלהם ביחס למקורן הדקדנטי של יצירות האמנות. בין הפרקים הראויים להיזכר נמצא הפרק המפולפל הנקרא "מהלכי לילה", שקולסון חושפת באחרית דבר שלקוחה מהמציאות, אם כי זהות המעורבים בדבר מוסתרת. קולסון מציגה את ה"זמרת בשאיפה ופנטומימאית לשעבר" מיירה ואת חברה הנרי רדיש, המנצלים את משמרת היום המשותפת שלהם לפרץ של סקס בארון אספקה. הם מתגלים במקרה, ותשוקתם זוכה להערצה וגם לנזיפה במזכר משעשע לצוות.

יצירות רבות מלוות את הסיפור "מהלכי לילה", וביניהן הציור הלאומני *ג'ורג' וושינגטון חוצה את נהר הדלאוור* (*Washington Crossing the Delaware*, 1851) של הצייר האמריקני-גרמני עמנואל לויצה (Leutze). רדיש מקבל השראה מכוחו הסוחף. והוא שואל את אהובתו אם אי פעם חשה צינה כשעמדה ליד המסגרת המסיבית. קולסון, בתורה, מפעילה כלי ספרותי עוצמתי – האפקט של תמונה-בתוך-תמונה, ומשווה את היכולת הייצוגית של הכתיבה לאמנות ויזואלית כדי לתאר מצבים פיזיים ומנטליים, מיניות וגאווה, טרגדיה וקלות ראש.

[11] main-image.jpg

[12]עמנואל לויצה, וושינגטון חוצה את נהר הדלאוור, 1851, שמן על בד

[ברשות הציבור](#) [13]

ככל שהאמנות, כמו גם ספרות, מסמלת את המורשת האנושית ושומרת את החתירה אל החיים שלאחר המוות של יוצריה בין משיחות המכחול והמשפטים, האמת של התמותה היא ארכיטיפ קבוע, במיוחד בהקשרים האוצרותיים המתעוררים של ה"מט", שלרוב מכוונים להארה ולעידוד של הציבור לראות הכול – מתבליטים מצריים עתיקים ועד לציורי רנסנס – כלא פחות עכשוויים מהתעלול האחרון של בנקסי (Banksy). רעיון זה של ההווה המכיל הכול קודם על ידי מבקר האמנות המנוח של ה"ניו יורקר", פיטר שלדל (Schjeldahl [14].)

יש רגע ב"מהלכי לילה" שבו קולסון מתארת איך רדיש מנסה להימנע מההפרעות השטותיות של האמנות המודרנית, ובמיוחד הנביעות הממיתות *שלמס' 13* של מרק רותקו (Rothko). גם אם צבע הרקע שלו הוא הצהוב של בלונד "מלוכלך" ושל עלי כותרת של חמניה, לפילוג בין האפור הקר והאדום האטום יש ממד לא אנושי "שיכול פשוט להפיל אותו ארצה", כפי שקולסון כותבת, והיא מתעדת חולשה אנושית לאמנות, לא רק בהתחשב בקלישאה של אמנים גוועים ברעב או אובדניים, אלא של רוב האנשים, שנוטים לחוש חשופים מדי אל מול הישירות של האקספרסיביות הגלויה שמאחורי יצירת תרבות טהורה, שיכולתה הלא-מתנצלת לגרות את קצות העצבים של רגישות רגשנית, והקסם האוניברסלי שלה, מבלי להתחשב במוזרויות של אישיות או בנסיבות חיים, הנוצרת כולה ממקום של אינדיבדואליות חריגה, ולרוב אגואיסטית ומשונה.

הפרק האחרון ב*סיפורי המטרופוליטן*נוחת היישר בסוף החיים, כאשר גופתו של עובד הידוע בכינוי "איש הגומיות" מתגלית באזור הפנימי של ה"מט", ומתחילים תהליכים, על פי כל כללי הטקס, כדי לכבד את זכרו של האדם הלא מוכר עד כאב, שמותו התרחש באופן חשאי ולא מובחן בדיוק כמו מילויו את תפקידיו העלובים. קולסון באה להגן על יושרתו של ה"מט" כמקום שמודע לתפקידו כאחד מנושאי דגל ההומניזם, היותר הגונים ומוקירי עצמם.

בספר הבכורה משובב הנפש והקריא שלה, קולסון מתריסה מול היכלי הספרות מתוך שליטה בפנתיאון של תולדות האמנות, כשהיא מגובה בעבודה נחשקת בשדה התרבות במנהטן, ועדיין הספר, הכתוב בבהירות ומשתעשע בעלילה בעלת דמויות שמהדהדות את קולה הרענן ורב ההשראה, אינו מצליח באופן מוחלט כיצירה ספרותית חדשה.*סיפורי המטרופוליטן* הוא הרפתקה נאיבית למדי של פוסט-מודרניזם ספרותי חסר עלילה, שלא מגיעה לכדי חילוץ מקוריות פסיכולוגית מהנרטיבים האוטוביוגרפיים במקצת שלו. במקום זאת, היא נצמדת ומתחנפת בנואשות למיתוסים ולפולחנים של הממסד התרבותי המערבי ההומוגני והמשכיל מדי, ומתאזנת באופן מגושם מעל לחבלים הפרומים המקשרים בין ההתקדמות החברתית של עולם האמנות לתשתית השמרנית של המוזיאולוגיה המסורתית.

Source URL: https://tohumagazine.com/he/article/%D7%94%D7%A1%D7%95%D7%A4%D7%A8%D7%AA-%D7%91%D7%9E%D7%95%D7%96%D7%99%D7%90%D7%95%D7%9F-%D7%9B%D7%A8%D7%99%D7%A1%D7%98%D7%99%D7%9F-%D7%A7%D7%95%D7%9C%D7%A1%D7%95%D7%9F-%D7%91%D7%95%D7%93%D7%94-%D7%A1%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%A2%D7%9C-%D7%94%D7%9E%D7%98

Links
[1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/cid_B9F6F41E-3141-4F06-8338-652763D920DE.jpg
[2] https://tohumagazine.com/he/file/1200px-2016colorno018jpg
[3] https://tohumagazine.com/sites/default/files/1200px-2016_colorno_018.jpg
[4] https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2016_colorno_018.jpg
[5] https://tohumagazine.com/he/file/isabellaofbourbon-ducalpalaceofcolornopng
[6] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Isabella_of_Bourbon_-_Ducal_Palace_of_Colorno.png
[7] https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Palazzo_Ducale_(Colorno)#/media/File:Isabella_of_Bourbon_-_Ducal_Palace_of_Colorno.png
[8] https://tohumagazine.com/he/file/saintjeromeasscholarmetdt3103jpg
[9] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Saint_Jerome_as_Scholar_MET_DT3103.jpg
[10] https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Saint_Jerome_as_Scholar_MET_DT3103.jpg
[11] https://tohumagazine.com/he/file/main-imagejpg
[12] https://tohumagazine.com/sites/default/files/main-image.jpg
[13] https://www.metmuseum.org/art/collection/search/11417
[14] http://tohumagazine.com/article/critic-poet-art-writing-peter-schjeldahl